

1. Obiekt

2. Czas powstania

3. Miejscowość

210 ZESPÓŁ PAŁACOWY

1603 - poł. XVII
3 ćw. XVIII w.

KONIECPOL-

11 Zdjęcia rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

ALLEJA WIAZDOWA Z WIDOKIEM NA PAŁAC

ORIENTACJA

PAŁAC - ELEWACJA PN.

WIDOK NA BASZTĘ I FRAGMENT PAŁACU
OD STRONY PN.

4. Adres **Konieczpol**
ul. Krasickiego 27
Zamkowe
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo **częstochowskie**

gmina **Konieczpol**

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Chrzastów

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo **kieleckie**

powiat **Włoszczowa**

8. Właściciel i jego adres

Robotnicze Centrum Kultury
w Konieczpolu

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr **205/78**

data **1977**

404/67

30.04.1979
21.06.1967

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Wieś Chrzastów wzmiankowana w 1336 r. Od XIV wieku własność Koniecpolskich herbu Pobóg. W 1540 roku wzmiankowane fortalicium. Obecny zespół pałacowo-parkowy wzniesiony został w miejscu istniejącego wcześniej zamku, siedziby rycerskiego rodu Pobogów z Koniecpola. Budowę rezydencji rozpoczął wojewoda sieradzki Aleksander Koniecpolski w 1603 r. Po jego śmierci w 1610 r. budowlane dzieło kontynuował jego syn Stanisław Koniecpolski, późniejszy hetman wielki koronny. Pierwszy etap realizacji zakończony został do I poł. XVII wieku. Przy budowie rezydencji zatrudnieni byli Piotr Bianco z Krakowa oraz Florian z Wielunia. Historycy architektury przypuszczają, iż XVII-wieczna budowla połączona została z dawnym zamkiem. Najstarszym fragmentem nowożytniej rezydencji jest niewątpliwie skrzydło pałacu zbudowane na rzucie kwadratu, z dwiema przybudówkami, włączone do ukształtowanej w XVII w. budowli od strony północnej. Uzupełnienie stanowiła sześcioboczna baszta, wspólna z częścią starszej części założenia. Całość zabudowań otaczał mur obronny i fosa. Rezydencja pozostawała w posiadaniu Koniecpolskich do roku 1719, później zaś - po przejściowym zarządzaniu Walewskich i Lubomirskich od 1754 r. osiedlili się tu Czapscy. W trzeciej ćwierci XVIII stulecia nastąpiła druga faza rozbudowy zespołu. Dokonano ją głównie poprzez podwyższenie pałacu o półpiętro i modernizację elewacji tak, by nadać jej formę klasycystyczną. Wówczas też wzniesiono dwie oficyny, umieszczone po obu stronach alei dojazdowej, prawą przeznaczono na stajnię i wozownię, lewą na kuchnię dworską. Z tego samego czasu pocho-

13 Opis sytuacji, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze wyposażenie Instalacje)

Sytuacja.

Zespół położony w północnej części miasta, między kanałami rzeki Pilicy a łąkami i terenami zabudowanymi. Teren jest płaski i lekko opadający w kierunku Pilicy. Obszar parku zbliżony do trapezu, rozciągającego się z południowego-wschodu na północny-zachód. Granice założenia przebiegają od północy kanałem rzeki Pilicy, od wschodu - częściowo kanałem, gruntami rolnymi i zabudowaniami, od południa ulicą Chrzastowską, od zachodu kanałem rzeki Pilicy. Park jest częściowo ogrodzony od strony wschodniej murem kamiennym. Wjazd do zespołu znajduje się od strony południowej z ulicy Chrzastowskiej/otwarty bez bramy/.

Opis założenia.

Całość założenia można podzielić na trzy zasadnicze części: zachodnia /najstarsza/, stanowiąca geometryczne założenie, na osi północ-południe /wzdłuż drogi dojazdowej/, skrzyżowana z osią boczną na południu, którą jakby wyznacza kościół od wschodu i figura Matki Boskiej od zachodu. Wzdłuż drogi wjazdowej, usytuowane są symetrycznie dwie piętrowe oficyny od wschodu i zachodu. Na zamknięciu alei pałac trzykondygnacyjny /parter, piętro, mezzanino/. wschodnia w kształcie nieregularnego czworoboku, zlokalizowano tu w partii południowej kort tenisowy, od strony wschodniej 12 domków campingowych, od północy usytuowano muszlę koncertową wraz z podium tanecznym. północna w kształcie wydłużonego prostokąta w kierunku wschód - zachód, spełnia funkcje rekreacyjne. Znajduje się tu boisko sportowe, basen kąpielowy /w miejscu starego stawu/, budynek, stanowiący zaplecze kąpieliska oraz hotel /na ok. 60 miejsc noclegowych./.

14. Kubatura

w kartach szczegółowych

15. Powierzchnia użytkowa

ogółem 6,5 ha
woda 1,1 ha

16. Przeznaczenie pierwotne

rezydencjonalne

17. Użytkowanie obecne

administarcyjno-rekreacyjne

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

Prace remontowo-budowlane prowadzone w latach 1956-70 polegały na:

- odbudowie pałacu, przebudowie oficyn i adaptacji na potrzeby mieszkalne, urządzeniu parku i nasadzenie nowych drzew.
- wybudowano przystajnię kajakową, basen kąpielowy wraz z zapleczem, muszlę koncertową, boisko sportowe.

Prace wykonane były bez dokumentacji.

W roku 1989 w części północnej założenia wybudowano hotel, wgł. projektu E. Grzelak.

Dane o pracach przy obiektach w kartach szczegółowych.

19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Stan zachowania całości zespołu - zły

Park: uległ gruntownej przebudowie w części północnej i wschodniej, w której zlokalizowano szereg nowych inwestycji: boisko, basen, hotel, domki campingowe i muszlę koncertową. Najlepiej zachowana część zachodnia parku.

Folwark: nie istnieje

Stan obiektów w kartach szczegółowych.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Przeprowadzenie rewaloryzacji parku zgodnie z wykonaną dokumentacją w roku 1989.

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

- Bogdanowski J.: Katalog zabytkowych parków i kompozycji krajobrazowych, woj. kieleckiego. Koniecpol-Chrzastów. Kraków 1967.
- Borowska-Antoniewicz J.: Dawna architektura Częstochowy i okolic w ikonografii XVII-XX wieku. Częstochowa 1988
- Chłopicki E.: Częstochowskie strony. "Tygodnik Ilustrowany" 1874.
- Katalog zabytków sztuki w Polsce. T. III z. 12 /1966/
- Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. Wyd. Chlebowski. Warszawa 1885 T. I s. 662.
- Sobieszczański F.: Kościół parafialny w Koniecpolu. "Tygodnik Ilustrowany" 1866.
- Stępińska K.: Pałace i zamki w Polsce. Dawniej i dziś, Warszawa 1977. s.
- Wiśniewski J.: Historyczny opis kościołów w
23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)
- Wiśniewski J.: Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w pow. włoszczowskim. Mariówka Opoczyńska 1932 s.

Widok na pałac od strony parku z 1874 r. /W:/ "Tygodnik Ilustrowany" 1874 s. 184.

Widok na pałac od strony parku foto /w:/ "Wieś Ilustrowana" 1910 z. IX s. 19.

25. Opracował

tekst J. Wilk

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr inż arch. Joanna Wilk, luty 1990

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr mgr J. Antoniewicz, listopad 1990

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów BBiDZ w Częstochowie

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1. Miejscowość KONIECPOL	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZESPÓŁ PAŁACOWY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) C.D. PKT. 12, C.D. PKT. 23, PKT. M
-----------------------------	---	--

c.d.pkt.12 21. Dzi kościół pw. Michała Archanioła, wybudowany w miejscu kaplicy dworskiej. Podczas porządkowania otoczenia zburzono mury obronne oraz zlikwidowano fosę. Z dawnej architektury "obronnej" pozostała jedynie sześcioboczna baszta. Niestety nie znamy autora XVIII-wiecznej przebudowy, przypuszcza się, iż mógł być to architekt ze środowiska warszawskiego. Zięciem Michała Czapskiego był od roku 1779 hrabia Aleksander Potocki, późniejszy minister policji w Księstwie Warszawskim. Jako spadkobierca Czapskich żywo interesował się przeszłością rezydencji koniecpolskiej. W posiadaniu rodziny Potockich pałac wraz z majątkiem ziemskim pozostawał do II wojny światowej. Po wyzwoleniu pałac został doszczętnie spalony. Do jego odbudowy przystąpiono w latach pięćdziesiątych, wykorzystując przy tym zachowaną ikonografię. Niestety przy okazji tych prac, szereg zachowanych i cennych elementów bezpowrotnie zniszczono. Zasypano fosę i usunięto resztki muru obronnego, oraz detale architektoniczne z elewacji pałacu. Od roku 1967 zespół użytkowany jest przez Robotnicze Centrum Kultury. Nie zachował się folwark, położony na wschód od założenia rezydencjonalnego.

c.d.pkt.23 Dokumentacja fotograficzna pałacu i baszty, wykonana w latach 1957-60 /przed przystąpieniem do remontu/
Dokumentacja fotograficzna zespołu pałacowego, wykonana w roku 1968. /Arch.BBiDZ/.

PAŁAC - ELEWACJA FRONTOWA, PD.

WIDOK NA DAWNĄ KAPLICĘ DWORSKĄ OD STRONY PN. - ZACH.

Wkładkę założył: .....
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

ALEJKA W CENTRALNEJ CZĘŚCI PARKU
Z WIDOKIEM NA MUSZLĘ KONCERTOWĄ,

WSCHODNIA CZĘŚĆ PARKU Z DOMKAMI
KEMPINGOWYMI

PALAC - FRAGMENT ELEWACJI PN.

WIDOK NA BASZTĘ OD STRONY PD.-WSCH.

DAWNA STACJA I WÓZOWNIA - ELEWACJA FRONTOWA ZACH.

OFICyna - WIDOK OD STRONY PD.-WSCH.

1. Miejscowość

KONIECPOL

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZESPÓŁ PAŁACOWY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

PKT. 11

WIDOK NA PARK Z FAGMENTEM PODWIAZDU
DO PAŁACU.

BUDYNEK HOTELOWY - WIDOK OD STRONY PD.-WSCH.

ALEJKA WZDŁUŻ BASENU KĄPIELOWEGO

Wkładkę założył: .....
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.

KONIECPOL-CHRZĄSTÓW ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY.

0 20 40 60 80 100
[SKALA PRZYBLIŻONA]

TEREN BUDOWY KOŚCIOŁA

UL. ŻEROMSKIEGO

UL. CHRZĄSTOWSKA

ZABUDOWANIA

LEGENDA:

- BUDYNKI PIERWOTNE
- BUDYNKI WSPÓŁCZESNE
- OGRODZENIE Z MURU
- OGRODZENIE Z SIATKI

OZNACZENIA BUDYNKÓW

1. PAŁAC
2. BASZTA
3. STAJNIA I NOZOWNIA
4. OFICyna MIESZK.+KUCHNIE
5. KOŚCIOŁ P.W ŚW. MICHAŁA
D. KAPLICA ARCHANIOTA
6. POM. GOSP.
7. KAPLICZKI
8. KOMÓRKI GOSPODARCZE
9. TOALETY
10. BUDYNEK HOTELOWY
11. GARAZE
12. ZESPÓŁ DOMKÓW
KEMPINGOWYCH
13. SANITARIATY
14. MUSZLA KONCERTOWA

ŁĄKI

ŁĄKI

KANAŁ RZ. PILICY

BASEN
KĄPIELNY

KORT
TENISOWY

OGRÓD
WARZYWNY

OGRÓD
WARZYW.